

מאורות אל העבר

א חשון תשה | 18/10/1944

גיזי פלישמן. צילום: By Fleischmann family archive (ויקפדיה)

חיי לא היו לשווא (רצח גיזי פלישמן)

בליבה של אירופה הבוערת עמדה אישה. ליבה קרוע בין הגעגועים לבנותיה שהצליחו להימלט לארץ ישראל, לבין רצונה לטפל באימה החולה שנתרה בסלובקיה, ולמלא את תפקידה בהנהגת יהודי המדינה בשעתם הקשה. גיזי פלישמן הנהיגה בימי השואה את "קבוצת העבודה", מחתרת יהודית שפעלה בסלובקיה וניסתה בכל דרך לשחד ולשכנע את השלטונות לצמצם ולהפסיק את השמדת היהודים. אנשי הקבוצה, שכללו נציגים מכל החברה היהודית, סיכנו את עצמם יום יום בפגישות חשאיות עם ראשי השלטון, בהברחת כספים מחו"ל ובהעברת מידע למדינות הניטרליות על הנעשה במחנות. לאחר שהצליחו להשהות (לפחות לפי תחושתם) את גירוש יהודי סלובקיה, יזמה גיזי את תוכנית אירופה (שנכשלה), שבה הציעה לשחד את הנאצים תמורת הפסקת ההשמדה. לקראת סיום המלחמה הוצע לגיזי מספר פעמים להימלט, אך היא נשארה במקומה בטענה שעליה להגן על היהודים עד הסוף. במכתבה האחרון לביתה כתבה "חיי לא היו לשווא. את חייבת לשאת הפרידה הואיל ומעל לכל סבל אישי, עומד כלל ישראל". בא' במרחשוון תש"ה (18.10.1944) נרצחה גיזי פלישמן בתאי הגזים באושוויץ.

